

EGY TÖRTÉNET A FIATALSÁG TAVÁRÓL

Erzsi rutinos piacjárónak számított, okosan megvárta, míg a zajos csoport elvonul, aztán beállt ő is a kijárat felé hömpölygő tömegbe. Lépkedett, sodródott a kapu felé, s mint hosszú évek óta minden vasárnap, gyors leltárt tartott, hogy a kerítés mellett a gyékényekre, székekre, ládába, zsákokra kipakolt áruk közt akad-e olyan, amiért érdemes szembefordulni az áradattal és a sorból kilépni. A boltinál olcsóbban kínáltak itt mindent: törülközőt, edénytörlőt, lábtörlőt, fatányért meg fakanalat, pamutzoknit, alsóneműt Ernőnek, mindenféle hasznos és haszontalan csecsebecsét. Ezúttal papucsokon akadt meg Erzsi szeme, s mivel hetek óta olcsó, de tartós házipapucsot keresett, addig forgott, lökdösődött, taszigált, lóbálta jobbra-balra szatyrait, míg kikeveredett a sorból, és máris ott állt a papucsos eladó előtt.

– Mondja, mennyit adna a kettőért, aranyom? – próbálkozott az eladó, egy cigányasszony, mikor látta, hogy Erzsi tapogatja, hajlítgatja a papucsokat, vizsgálgatja kívül-belül, számol, mérlegel, de mindeniket visszarakja oda, ahonnet felemelte.

– Sajnálom – hozta meg a döntést Erzsi –, ez túl gyenge a mi lábunkhoz, nem bírná ki a telet.

– Törülközőt? Fáin pamuttörülközőm van, nagyon olcsón adom aztat is, alig maradt már néhány darab, tudja kedves, mennék már haza.

– Köszönöm – mosolygott Erzsi –, azt a múlt hónapban vettem.

– Na és a fiatalság tava, az sem érdeklí talán?

Erzsi lassan felegyenesedett, ránézett a cigányasszony kövérkés, az egészségtől majd kicsattanó arcára, meg abba a furcsán fénylő, sötétzöld, macskaszemű szemébe, aztán szó nélkül megfordult, és elindult hazafelé.

– Nagyon hasonlít ám az édesanyjára, aranyom – kiáltott utána a cigányasszony –, de szép leányzó volt a' hajadonkorában!

Erzsi otthon kicsomagolt, lefőzött egy adag kávé, ledarálta a káposztát, apróra vágta az oldalast, és odarakta az ebédet főni. Gépies mozgással ügyködött, akár egy felhúzott robot. Felkavarta a beszélgetés, nem akart a cigányasszony szavaira gondolni, de a nő utánadobott mondatai, mint egy

lasszó szorongatták, rángatták vissza a múltba, a fejében megszólaló emlékei közé, s míg a leves főtt, és majd szétrepedt a benne rotyogó anyagtól, az emlékek könnyeket csaltak Erzsi szemébe. Láta maga előtt a szülői házat, a pajtát, ahol nagyokat hancúroztak a vasvillával összedobált szénaágyon, az önfeledt fogócskázást, hajcibálást, az apró bosszúságokat, melyeket egymásnak okoztak nővérével, a napestig tartó kacagásokat, no meg azokat az éjszakai susmogásokat, amikor Emőke felzavarta álmából, hogy kihallgassák szüleik beszélgetését. Már megint *arról* beszélnek, figyelj – noszogatta nővére.

– Hallottad, hogy miket mondtak a fiatalság taváról?

– Igen. De ha te is hallottad, miért kérdezed tőlem?

– Hogy biztos legyek benne. Hogy egészen biztos legyek benne.

– Na és miért annyira fontos neked, hogy biztos legyél benne?

– Hogy lehetsz ennyire buta? – szorongatta a karját Emőke –, azért, mert én nem akarok sohasem megöregedni, érted már?

A tőről az a mendemonda keringett, hogy szerencsétlenséget hoz az emberre, mert aki benne megfürdik, szervezetét annyira megviseli a tó oldalán található szikla repedéseiből szivárgó mérgező anyag, hogy nem sokkal utána elpusztul. Meg hogy létezik egy csodaszer – kenőcs, elixír, állati vagy növényi kivonat (hogy pontosan mi is volt az a csodaszer, nem lehetett tudni) –, mely kiváló ellenszere a vízben található mérgeknek, és a kettő együttes hatására a tóban fürdők megfiatalodnak. Csak még egy ilyen hely található az egész világon, de az is messze, valahol Ázsiában – mondogatták az emberek; de hogy átkot avagy áldást jelent-e a környék számára a csodató, arról megoszlottak a vélemények. Sokan vélték úgy – például Erzsi szülei –, hogy ilyen fiatalító csodaszer nem is létezik, hanem csak sarlatánok meg hiszékeny emberek vannak, akiket jó pénzért rászednek. Hiszékenyek pedig akadtak szép számmal. Érkeztek férfiak és nők, elszánt idősek és nagyon idősek, párok és egyedülállók, egészségesek és gyógyíthatatlan betegek, hogy megkeressék a tavat, megfürödjének és megfiatalodjanak benne, hogy aztán csalódottan, lélekben sokkal öregebben, új mérgekkel testükben távozzanak. Megesett az is – és ez már nem pusztán szóbeszéd volt, maga a faluorvos is megerősítette –, hogy a fiatalodni akaró nagybeteg a közeli fogadóban lelte halálát, lábán túrabakanccsal, hátizsákjában háromnapis adag gyógyszerrel.

Az igazi izgalmat, a legnagyobb titkolódzást azonban nem azok története okozta, akik útnak indultak, és pórul jártak, hanem azoké, akikről úgy hírlett, használt a csodaszer, és a fürdőzés után tényleg megfiatalodva jöt-

tek le a hegyről, hogy visszanyert fiatalágukkal, régi-új identitásukkal boldogan éljenek. Suttogták, hogy egy kanadai, vagy talán amerikai idős pár fókaszírból készült kenőcsöt használt, és attól fiatalodott meg. Emlegettek egy hetvenéves bajorországi férfit, akit hangosan fütyörészve, hózentrágeres, rövid bőrnadrágban láttak a tó felé menni, majd néhány órával később még hangosabban fütyörészve, harmincévesen lejönni. De a legtöbb találgatás a Pesten fergeteges színészi karriert befutó Kovács Panna személyét kísérte. Erzsi iskolájában azt pusmogták, hogy Kovács Panna nem más, mint a szerencsétlen, megalondult Kalmár Sári, aki miután megfürdött a fiatalság tavában, átszökött a határon, és meg sem állt a magyar fővárosig, hiszen Sáriról az egész falu tudta, hogy lánykorában színészi pályáról álmódott, de apja nadrágszíjjal gyógyítgatta az ilyesfajta álmait. És hiába adott ki hivatalos közleményt a rendőrség, hogy Kalmár Sári beleesett a folyóba, és elsodorta a víz, mivel tetemét nem találták meg, a közlemény nemhogy csitította volna, hanem egyenesen táplálta a pletykákat. Amikor pedig efféle szóbeszéd kapott szárnyra, hiába ígért rettenetes büntetést a Párt, hiába járőröztek a tó felé vezető utakon a rendőrök, hiába fenyegetőztek kicsapással az iskolában a tanárok, hiába titkolóztak gyerekeik előtt a szülők, hiába minden tiltás, mint forró nyáron az erdőtüz, úgy terjedt az egész környéken a pletyka, és töltötte el reménnyel a lakosokat – kicsiket és nagyokat egyaránt –, hogy lám, az örök fiatalság mégiscsak létezik. S egy-egy ilyen híresztelés hatására aztán az elixírjeiket áruló sarlatánok, no meg a hiszékenyek száma is megtízszereződött, virágzott a turizmus a környékbeli panziósok nagy örömeire mindaddig, míg az újabb tragédiákról szóló pletykák egy időre véget nem vetettek a lázas sugdolózásoknak, és el nem apasztották a forgalmat.

Az általános iskola befejezése után Erzsi a városban tanult tovább, ahová Emőke már két évvel korábban felkerült, és gondolatait, a tó rejtelmének izgalmát másféle, a felnőtté válás izgalmait váltották fel. Sokáig azt hitte, a fiatalság tavának legendájára, akárcsak a maga mögött hagyott gyerekkorára, rácsukja fedelét az idő, mert hát egy felnőtt, értelmes nő nem hihet ilyen szamárságokban. De még mielőtt elkezdte volna a középiskolát, az utolsó nyári vakáción, Emőke unszolására merész tetterre szánták el magukat. Anyjuknak azt mondták, osztálykirándulásra mennek, de ők kérekpárra ültek, hogy felkutassák az országúttól háromóránnyira lévő tavat, melynek csak egy részét lehetett biciklin megtenni. Emőke ekkor már két esztendeje egy nagyvárad kollégium levegőjét szívtá, ő már elindult az önállósodás útján, és a falusi világból kiokosodva jött haza vakációzni, de az

odavezető úton, amint haladtak előre, befelé az erdő sűrűjébe, nemcsak Erzsinek, hanem neki is megremegett a lába. Hangos beszélgetéssel, éles sikongatással igyekeztek egymásba lelket önteni, hol a hegyoldal sűrűsödő csöndje, hol a különféle idegen zajok hozták rájuk a frászt, mintha az elvarázsolt szellemek csapdája felé haladnának, melyből talán soha ki nem találhatnak. Ezért aztán éberem figyeltek mindenre, ami élő, és bizonyosan ehhez a világhoz tartozik, a fák fölött magasan röpködő madarakra, a fakopáncs fáradhatatlan kalapálására, a favágók távolból idehallatszó fűrészének ropogására. De amikor a tóhoz értek, a félelem, mintegy varázsütésre, rögtön elpárolgott belőlük. Itt voltak, ideértek, legyőzték félelmüket, megcsinálták tehát! Egy egész óra hosszat bámulták a tó felszínét meg azt a tejfehér, páraszerű anyagot, ami a vízből párolgott, s miközben fogták egymás kezét, tán azóta soha át nem élt békesség járta át egész lényüket.

A vízben megmártózni azonban egyiküknek sem volt bátorsága.

Erzsi később Dunaharasztiába költözött, és előfordult néha, hogy valamely ismerőse, mikor meghallotta, hogy ő honnét származik, rákérdezett, igaz-e, hogy szülőfaluja mellett létezik egy tó, ahol „megfiatalodik az ember”? Erzsi tettetett vidámsággal felelte mindig, hogy igaz bizony, annak idején ő is hallott róla, meséltek ezt-azt a falu öregei, de aztán rögtön témát váltott, mintha anyja még mindig lesben állna, valahol a háta mögött, fűzfavesszővel a kezében, hogy fenekére suhintson, amiért szájára merészeli venni annak a szörnyűségnek a nevét, ami annyi ember pusztulását okozta.

Egy alkalommal pedig – ekkor már együtt élt Ernővel, és alig néhány hónappal előtte temették el a nővérét – takarítás közben arra figyelt fel, hogy az egyik kereskedelmi tévécsatorna magazinműsorában a fiatalság tava a téma, és hogy Nagyváradot meg az ő, Váradtól száz km-re, a hegyekben található szülőfalujának nevét is említik mint a környék egyetlen magyar települését. De ez a témaválasztás nem örömet, hanem zavarodottságot okozott neki. Úgy érezte magát, mint akinek a legföltettebb hálózobatitkait fedi fel a bulvársajtó. S amikor azt látta, hogy a műsorvezető nyegle, humorizáló stílusban viszi tovább a műsort, útban a tó felé horror-paródiát ad elő, suttogva beszél, fűszálak fölött surranó kézikamerával dolgozik a stáb, bosszúság, majd pedig nyugtalanság tört rá. És ahogy az adás közeledett a zárócsattanó felé, Erzsi egyre kényelmetlenebbül feszengett a fotelben. A zárójelenetben, miközben kollégái a nagyobb hatás kedvéért rózsaszín füstgránátokat dobáltak, a műsorvezető fekete fürdőgatyában bukkant fel a tó vizében, egyik kezével a mikrofont tartotta, a másikkal a testére la-

pátolta a vizet, és egyes tévésekre oly jellemző humortalan modorában közölte, hogy a hiedelem szerint neki most a víztől meg kellene fiatalodnia, de ha erre mégsem kerül sor, az azért lesz, mert a legenda szerint meztelenül kellene itt állnia, amit nem tehet meg, lévén hogy az adás az esti főműsoridőben kerül a képernyő elé, de megígéri, hogy műsoron kívül fürdőruha nélkül is megfürdik a tóban, szerkesztő kolléganői legnagyobb öröme. Erzsi ezt már képtelen volt nézni, kikapcsolta a tévét. Hónapokkal később, mikor már azt hitte, túltette magát ezen a kellemetlen tévés élményen, a tévék meg újságok azt röpítették világgá, hogy a műsorvezető sztárrporter „rövid, de méltósággal viselt szenvedés után” elhunyt. Erzsi szentül hitte, hogy a tévés halála és a fiatalság tavánál történetek között léteznie kell valamiféle rejtélyes összefüggésnek, és az a rengeteg, gyerekkorában halott mendemonda a tó miatt szerencsétlenül járt emberekről a tévésztár halálával drámai igazolást nyer.

Miután délben leültek ebédelni, Erzsi a megfelelő pillanatra várt, hogy Ernőnek beszámolhasson a történetekről. Ez a pillanat azonban késett, Ernő oly átéléssel szürcsölte-nyelte a levest, cuppogtatta a csontokat, tépte, harapdálta a lefityegő húsdarabokat, miközben vastag ujjain csordogált a sűrű leveslé, hogy ez az elmélyült koncentráció nem tűrt semmiféle asszonyfecsegést. De amikor már a csontdarabkák pőrén tornyosultak a tányéron, és Ernő három utolsót szippantott szuvas fogából, majd a gyomrába szorult levegőt egy hangos, zsíros böffentéssel kiengedte az éterbe, Erzsi gyorsan mindent elmondott. Hogyan állt elő különös kérdésével a cigánynő, miközben ő a házipapucsokat nézegette, és még édesanyját is megemlítette.

– Hülyeség – sommázta véleményét Ernő egyetlen szóban, majd a hűtő felé mutatott –, azt mondtad, franciakrémest is hoztál.

Volt az is, két-két darab fejenként, mert féláron adták a piacon, de az árendeményes sütemény annyira megfeküdte Erzsi gyomrát, hogy nem sok kedve volt a fiatalság taván merengenie neki sem. Este viszont, lefekvés előtt Ernő megkérte Erzsit, mondja el még egyszer, lassan és érthetően, hogy miket hablatyolt össze az a piaci kofa, de ne hagyjon ki egyetlen részletet sem. És miután Erzsi elismételte a piacon elhangzottakat, szó nélkül lefeküdt, és egy perccel később már mélyeket hortyogott.

A fiatalság tava aztán napokig nem került szóba közöttük, de Erzsi figyelmét nem kerülte el, hogy Ernő gondterheltebb a megszokottnál, kevesebbet tévézik, olykor hosszasan ül és mereng a fotelben, és még délutáni söréről is meg-megfeledkezik, meg hogy néha végigméri őt, tetőtől talpig, mintha azon tanakodna, milyen is lehetett fiatalon, de mindezt le-

számítva ezek a napok is úgy teltek, mint bármelyik hétköznapi az elmúlt tizennyolc esztendő során, azóta, hogy összeköltöztek, hosszas beszélgetések, őszinte kitárulkozások nélkül. Amikor Ernő Erzszi házába költözött, Erzszi negyvenhárom éves volt, a férfi két évvel idősebb, mindketten túl egy sikertelen házasságon. Annak idején, fiatalkorában a nagy szerelem sokáig elkerülte Erzsit, és évekig emésztette magát azon, hogy esetleg csúnya, meg hogy nem eléggé talpraesett ahhoz, hogy rátaláljon az ő fehér lovon érkező lovagjára. Közel járt a harminchoz, amikor azt hitte, végre megtalálta élete szerelmét: megszökött a férfival, Dunaharasztiig utánament, de a szerelem hamar kihuny, a férfi otthagya. Következett egy szerencsétlen házasság, egy buszsofőrrel, akit ő hagyott el, miután kiderült róla, hogy szeretőt tart, és a nőtől a házasságuk idején gyereke is született. Ernő múltjáról Erzszi nem sokat tudott: csupán annyit, hogy ő is átesett egy sikertelen házasságon, és a nő, aki még mindig itt él valahol Dunaharasztiiban, azóta férjhez ment máshoz. Amikor összeismerkedtek Ernővel, és összeköltöztek, Erzsinek már nem voltak különösebb elvárásai a párválasztással kapcsolatosan. A testi kapcsolaton, a közös háztartáson, a megélhetés napi ügyes-bajos dolgain túl nem sok minden kötötte őket össze. Emőke, aki igen ellenszenvesnek találta Ernőt, nem értette, hogyan lehet együtt élni egy olyan emberrel, aki éppolyan üres belül, mint egy bútorozatlan szoba. Erzszi azzal érvelt akkor, hogy a sok kudarc megviselte, ő csak egy társra, állandóságra vágyik, hisz rajta kívül milliók és milliók élik le életüket hasonló módon, anélkül, hogy bármiféle lelki kötődés kialakulna, és hogy már az is több a semminél, hogyha abban a bizonyos bútorozatlan szobában nemcsak a saját visszhangját hallja az ember.

Szombat este, egy nappal az újabb piacozás előtt aztán Ernőnek mégis sikerült meglepnie Erzsit. Vodkaüveget, két poharat rakott az asztalra, töltött, és az egyik poharat átnyújtotta Erzsinek. Felhajtották a vodkát, másodszorra is töltött, ezúttal csak magának, mert Erzszi már ennyitől is egy kicsit megszédült, és arról faggatta élettársát, mondaná el még egyszer, közel egy hét távlatából immár, hogyan is zajlott le az a beszélgetés. Hány esztendősenek is tűnt a cigányasszony? Egymaga volt, avagy mások is hallották beszélgetni? Vajon honnét ismerhette az anyádat? Ha pedig ismer-te, miképpen lehet ennyire fiatal? Nem tudom, ismerte el Erzszi. Lehet, csak kamu az egész, hiszen mindenkinek volt anyja, nem gondolod?

Ernő megvonta a vállát. Maga sem tudja, mit higgyen, felelte. De azért ez furcsa, nagyon is az.

Az ital, no meg a beszélgetés hatására Erzsit különös boldogság, megilletődöttség töltötte el. Hosszú évek óta nem ültek le így, kettesben Ernővel, egy pohárka ital mellé, hogy bármiről is beszélgessenek, és a férfi érdeklődése a fiatalság taváról őszintén meglepte. Mikor Emőke még megbetegedése előtt vendégségben járt náluk, és nővérel nevetgélve emlegettek a fiatalság tavát, Ernő sohasem folyt bele a beszélgetésbe, igaz, nem is vonta ki magát teljesen, csak amolyan egérszerű cincogó hangokat hallatott, melyről nem lehetett tudni, nevetés akar-e lenni ez is, vagy csak elkínzott hangjai a türelmetlenségnek.

– Na és te hiszel a cigányasszonynak? – tette fel a legfontosabb kérdést Erzsi végül. – Te sem gondolod ugye, hogy a cigányasszony csaló volna?

– Magam sem tudom, mit higgyek. Végeredményben mit veszíthetünk? Legfönnebb átvernek, kicsálnak belőlünk egy kis pénzt, és teszünk egy fölösleges kirándulást. Mindketten túl vagyunk a hatvanon, hát milyen örömmünk maradt az életben, mondd? – vélekedett Ernő.

Erzsi ennél többet nem bírt élettársából kipréselni, de ez is épp elegendő volt ahhoz, hogy fantáziája beinduljon. Ernő lényegében az ő gondolatait fogalmazta meg hangosan, azt, amivel nap mint nap együtt élt – mert hát valóban, minek is örülhetnek ők még a hátralévő életükben? Gyereük nincsen, pénzük sem annyi, hogy nagy utakat tegyenek a világban, és munkájuk sem olyan, ami őket igazából lekötne. Ő egy iskolában takarítónő, Ernő pedig egy csalódott férfi, aki szintén többet várt az élettől, egy ideje munkája is alig akad. Mára már a káposzta- meg bablevesek maradtak egyedüli örömforrásnak, no meg esténként a *Barátok közt* tévésorozat mint könnyű drog, mely átsegíti őket az újabb éjszakába. És ha Ernő hajlik arra, hogy higgyen a cigányasszonynak, akkor abban tényleg lehet valami. Ő azért hitt ebben az egész történetben, mert hinni akart, és mert erről szólt a gyerekkora, de Ernő egy kívülálló, aki csakis a józan eszére hagyatkozhat, és nem az érzelmeire, gyerekkori emlékeire.

Másnap, mikor a piachoz ért, a cigányasszony rögvest kiszúrta Erzsit a tömegből, s már a szemkontaktusból rájött, hogy az asszony komoly szándékkal érkezik. Fölállt hokedlijéről, hunyorgó szemekkel, ragyogó arccal várta ügyfelét, aki nyílegyenesen feléje tartott, s ahogy odaért, köszönés helyett azonnal nekiszegezte a kérdést:

– Addig szóba sem állok magával, míg el nem árulja, honnét tud az anyámról?

– Tamáscai volt a lelkem. Jól mondom?

– Jól.

– Lánykorában a falusi kultúrotthonba járt takarítani. Ezt is jól mondom?

– Ezt is jól.

– Hát onnét ismerem. Én kisleány voltam akkor, néhány évvel fiatalabb, mint az idesanyja, mi is oda jártunk akkoriban, erdei gombát, sajtot, túrórt vittünk az elvtársaknak. Eccer még egy szép fülbevalót is eladtam neki, gyönyörűen állt rajta.

Erzsi megszédült. Anyjáról tudta, hogy egy ideig valóban takarított a kultúrházban, ami azt jelentette, hogy a cigányasszonynak legalább nyolcvanévesnek kell lennie, holott feleannyinak sem látszik.

– Nem fiatal maga egy kicsit ahhoz, hogy anyámat ismerje?

– Ne kérdezzen ilyeneket a naccsága – fogta suttogóra a szót a cigányasszony –, hanem arra feleljen, mire jutott az ajánlatommal?

– Gondolkodunk rajta.

– A kedves férjével gondolkodnak? – Erzsi bólintott –, de gyorsan gondolkodjanak, mert én csak a jövő héten gyüvök, aztán másfele viszem a portékámat. Százezer lesz fejenkint, kedves, de csak magiknak ennyiér, a kedves idesanyja emlékére, és mert tamáskai teccik lenni.

– Százezer?! Jól megkéri az árát!

– Azt magának nagyon jól kell tudnia, szívem, hogy a csodaszere csak egy része a dolognak, a nagy titok az instrukciókban rejlik. Mert a megfelelő használata nélkül a világ legjobb csodaszere sem ér semmit. Ezért azt mondom: gondolják meg alaposan, aztán jöjjenek vissza bátran jövő vasárnap, kettesben a kedves férjével, no meg a pínzzel, meglássa, kedves, aranyba vésetik a nevemet, annyi boldogságot fog ez hozni magiknak.

Erzsi felemás érzésekkel indult haza, az anyjáról szóló részletek meggyőzték, ugyanakkor tartott attól, hogyha Ernő meghallja az árát, dühös lesz. Ernő otthon már az ajtóban várta, de egyetlen szót sem szólt, hogy sokallja, vagy netán kevesli a csodaszereért a százezret, hisz-e a cigányasszonynak vagy sem, csak annyit kérdezett, mikorra lesz ebéd, mert hívta Makkai, az ingatlanos, kinéz egy kis munka a számára is.

Erzsi csalódottan vonult ki a konyhába, mert ha már Ernő elfogadhatónak tartotta a nő ajánlatát, egy kicsit több lelkesedést mutathatott volna. Pedig, hogy élettársa kedvébe járjon, annak kedvenc ételét, zúzapörköltet készített nokedlivel, de ez a figyelmesség sem hozta meg Ernő jókedvét, miután hazakerült, ugyanúgy feszült neki az evésnek, mint mindig, orrán olvasószemüvegével szótlanul zabált, és olykor behunyt szemmel, majd-hogynem kéjesen roppantgatta a zúzadarabkákat. Erzsi háromszor is teleszedte tányérját, Ernő bármennyit képes volt megenni anélkül, hogy meg-

látszana rajta. Erzsi néha azt képzelte, Ernőnek lefolyó található a gyomra helyén.

– Na és mit szólsz ehhez az egész dologhoz? – kérdezte később, mikor már Ernő villája a tányéron pihent, és elégedetten kortyolta sörét, székében hátradőlve.

– Milyen dologhoz?

– Hát a cigánynő ajánlatához?

– Mit szólhatnék? Belevágunk, de hát már eldöntöttük!

– Na és a következmények? Hogyha megbetegszünk? Vagy ha tényleg megfiatalodunk? Ha tényleg használ a csodaszer?

Ernő megvonta a vállát, kiegyenesedett, ujjáival megdörzsölte arcát, és végigszántott gyér haján. A cigányasszony ajánlatát egyetlen szóval sem véleményezte. De nem szólt arról sem, hogy mi lesz, hogyan lesz minden, miképpen szembesülnek felforgatott, gyökerestül megváltozó életükkel, hogyha tényleg megfiatalodva térnek ide vissza. Pedig Erzsi úgy gondolta, igenis lenne mit megbeszélni. Mert lehet, nekik is el kell költözniük, új életet kezdeniük, új ismerősöket, új környezetet keresniük, mint azoknak az embereknek, akik, ha hinni lehetett a szóbeszédnek, a tótól fiatalon tértek vissza. Ám lehet, csak ő bonyolítja túl a dolgokat. Mert nem Ernő, hanem az ő szomszédságában történtek azok a rejtélyes eltűnések, az ő gyerekkorát töltötte ki az a rengeteg szóbeszéd a sikeres meg sikertelen kísérletekről. Talán ha Ernő is megélte volna gyerekkorában azokat az álmatlan éjszakákat, amikor izgatottan találgatták, vajon mi történhet éppen most a fiatalság tavánál, talán épp abban a pillanatban írja alá valaki saját halálos ítéletét, vagy ellenkezőleg, nyeri vissza fiatalságát, több izgalommal várna a nagy kalandot. De hát már az is nagy szó, hogy egyáltalán hitt a csodató létezésében.

A rákövetkező napokban Ernő ugyanolyan szófukar, közönyös maradt, mint mindig az elmúlt években, ráadásul még a munkába is nagyobb intenzitással vetette bele magát. Jött-ment Makkaival, az ingatlanossal, volt olyan este, mikor ittasan tért haza, meg olyan is, mikor józanul, de holtfáradtan, még vacsora sem kellett neki, köszönés nélkül dobta le ruháit, és mászott fel az ágyra, nagyokat fújtatva. Vele ellentétben Erzsi alig bírta kivárni a napok múlását. Egyébre sem bírt gondolni, mint a legközelebbi nagy találkozásra, majd az azt követő utazásra, és éjszakánként, míg Ernő nyugodt, ütemes hortyogását hallgatta, legszívesebben összecsomagolt, összetekert volna mindent, dobozokba, hullámpapírokba és ládába, mint ahogy azt költözés előtt szokás. Egész héten tett-vett a házban, mosott, takarí-

tott, rendezkedett, kimosta a függönyöket, felporszívózott, padlót sikált, ablakot pucolt, leengedte és kitisztította a hűtőt, a közértből vásárolt csirkemellfilét már szombaton bepanírozta. Mintha csak egy hosszú hétvégére készülnének valahová, vagy nyaralni a Velencei-tóhoz.

A terv a következő volt: hogyha megkötetik az üzlet, és megkapják a csodaszert, no meg az instrukciókat, már hétfő hajnalban útra kelnek. Nem akarták halogatni az utazást: időváltozásról szóltak az előrejelzések, arról, hogy szerdától esős napoknak néznek elébe, hideg lesz a hegyekben.

Vasárnap kettesben mentek a piacra. Szótlanul, csendben, üres kézzel lépegettek. Ezúttal nem élelmet, zöldséget-gyümölcsöt, hanem időt indultak vásárolni.

Mikor a cigányasszony meglátta őket, azonnal szólt a mellette ülőnek, hogy vigyázzon a portékájára, és jelezte Erzsieknek, hogy kövessék. Széles csípőjét bő, bokáig érő szoknya takarta, enyhén bicegett. Egy közeli házba invitálta vendégeit, egy raktárnak használt szoba-konyhás alagsori lakásba, melynek a mennyezethez közel található ablakán behallatszott az utcán elhaladó gyalogosok cipőkopogása. A szobában, a bálák közötti üresen maradt részen egy ósdi szekrény állt, előtte asztal és három szék. A helyiségben ázott vakolat, savanyú borszag áradt. A cigányasszony egy nagy kulccsal nyitotta a nyikorgó szekrényajtót, az egyik polcon könyökig benyúlt, és előbányászott két nagy tégelyt. Leült, maga elé rakta az asztalra, és kérte a pénzt. Előbb Ernő számolt, majd a cigányasszony; s mikor megbizonyosodott, hogy a kért összeget kapta, kétrét hajlította a pénzt, befőttes gumit tekert rá, és eltüntette szoknyájának egyik bugyrában.

– Most pedig jól figyeljenek. Nagy melegben kimenni oda nem szabad, de hideg se legyen. Térképet nem adok, maga a közelben lakott, lelkem, gondolom, tudja még a járást? Az jó. De azért elmondom: a nagy szikla közelében leparkolnak, látni fogják, a kocsit ott véget is ér. Lesz ott egy széles ösvény, azon megindulnak, az erdőben befelé. Úgy félórányi út után találhatnak egy másik, keskenyebb ösvényt, azon mennek lefelé, a völgybe. Nem lesz az már több ötven méternél, és ott leszen a tó. Vetkőzzenek le, a kenőccsel kenjék be a testüket. A szívüktől legmesszebbre eső testrészekkel kezdjenek, a lábukkal, így jussanak el, szépen, a testükön felfelé. Arra különösen ügyeljenek, hogy a homlokuk, arcuk ne maradjon ki. A kenőcsnek úgy a felét mellkasukra pakolják, jó vastagon, és alaposan dörzsöljék bőrükbe a szív körül. Mikor érzik, hogy átforrósodtak, mártózzanak meg a vízben, tetőtől talpig, minden részüket érje a víz. Ha a vízből kijöttek, azt fogják

érezni, mintha bőrük szét akarna szakadni. Ez kicsit fájni fog, de nem kell megijedni, ez nem tart sokáig. Járjanak szerencsével!

Ernő közönyös arccal, Erzsi átszellemülten hallgatta a cigányasszony bársonyosan kellemes hangját, akár egy andalító mesét, melyben lám, főszereplőkké léptek elő. Búcsúzáskor a cigányasszony még rákérdezett, biztosan akarják-e a „dolgot”, mert most még visszaadja a pénzt, de ha az ajtón kiléptek, visszakozni nem lehet. Elkészöntek, elindultak, de alig tettek meg néhány lépést, a cigányasszony utánuk kiáltott, hogy várjanak. Majd odabicegett hozzájuk, megállt Erzsi előtt, és érdes, füstszagú ujjával végigsimogatta az arcát. – Aztán vigyázzon magára, kedvesem – tette hozzá.

– Mi akart ez lenni? – kérdezte később Ernő.

– Fogalmam sincs – felelte Erzsi.

Hétfőn kora reggel indultak. Mire kikanyarodtak az M4-esre Szolnok felé, már erősen tűzött a Nap. Nagyváradon megálltak Emőke sírjánál, Erzsi egy nagy csokor krizantémot terített szét. Megnyugtató volt látnia, hogy a sír gondozott, és hálával gondolt Emőke lányára, hiszen nagy erőfeszítés lehet neki Debrecenből csak emiatt hazajárnia. Indulás előtt további öt perccet kért Ernőtől, s mikor magára maradt, leült a sírkő szélére, és hangosan szólt a nővéréhez:

– Emlékszel, drága Emőkém, utolsó találkozásunkra? Hogy szorongattad csonttá soványodott kezeddél karomat, mennyire kérleltél, hogy maradjak, még csak egy kicsit maradjak, pedig már az éjszakai műszakra is megérkeztek az ápolók. Mindketten tudtuk, nem látjuk többé egymást, de még akkor is megnevettettél, még egyszer, utoljára. Ugye megmondtam, hogy nem fogok megöregedni, mondtad akkor. De én megöregedtem, Emőkém, és látod, most itt vagyok, hogy helyetted is megtegyem, amit egyszer megfogadtunk. De nagyon félek, drága nővérkém, kérlek, szoríts nekem, hogy régi álmunkat valóra válthassam!

Erzsi szülőfalujában nem álltak meg, Erzsinek ott már nem élt senkije, mentek tovább, a Kis-Sziklás és a Nagy-Sziklás település között található panzióba. Délutánra fordult már ekkor az idő, késő lett volna a tóhoz ki menni. Megették a rántott mellfilé egy részét, Ernő egy hazulról hozott dobozos sörrel a kezében kényelembe helyezte magát, és bekapcsolta a tévét. Látszólag még mindig nem volt rá semmilyen hatással ez az egész történet.

Erzsi tett egy rövid sétát, érezni akarta az erdőt, a gyantás fenyők és a frissen kaszált fű enyhén édeskés illatát. A panziót teljesen átépítettek azóta, hogy lánykorában még, Emőkével itt járt. Akkoriban még csak egy barnára meszelt faház állt a mostani kőépület helyén. Mindig biciklivel jöttek

ki ide, a bringát elrejtették, ők meg elbújtak a fák mögött, és lesték a vendégeket, próbálták kitalálni a tó miatt vannak-e itt, vagy csak erre tévedt turisták.

Az este pokolian nehezen telt Erzszi számára. Csak vánszorogtak a percek, alig akart múlni az idő. Míg Ernő felhőrpintette az összes magukkal hozott sört, hátára feküdt, és máris horkolt, de ő nem sokat aludt ezen az éjjelen sem. Ismét végigpörgette élete legfőbb epizódjait, gyerekkorát, ábrándos fiatalságát – amikor parttalan önhittségében, amit nővére ojtott belé, azt gondolta magáról, neki jár a boldogság anélkül, hogy tennie is kellene érte –, elrontott kapcsolatait, az Ernővel eltöltött éveit, melynek során még az a kevés, a boldog párkapcsolatba vetett illúziója is elillant belőle, ami együttlétük elején még létezett. Hajnalok hajnalán, amikor Ernő még javában aludt, Erzszi lezuhanyozott, majd hosszú percekig nézte magát a tükörben. Májfoltos arcát, ráncos karját, a hasa tájékán megereszkedett bőrét, meggyérült fanszörzetét, elapadt mellét, melyről Emőke, mikor ő még tizenkettő sem volt, azt jósolta, hogy gyönyörűbb lesz, mint bármelyik film sztáré.

Hűvös, harmatos volt a reggel, az országút kihalt, alig jött velük szembe autó. A környéknek ezen a részén mintha megállt volna az idő, ugyanolyan toldott-foldott, kátyúkkal teli volt az út, mint régen. Erzszi pontosan emlékezett, annyi évtized után is, merre kell letérni: a Nagy-Sziklás településig már nem kellett elmenniük, hanem egy földútra kell rákanyarodni. A földút szűk szerpentineken vezette be őket az erdőbe, egyre keskenyebbé, meredekebbé vált, aztán találtak egy tisztást, ahová Ernő félreállhatott. Innét indult az ösvény, melyről a cigányasszony is beszélt.

Az utasítás nem volt pontos, sokkal többet kellett a szikla felé gyalogniuk, másfél órát is talán. A cigányasszony bizonyára nem vette figyelembe, hogy mennyire nehezen bírják a gyaloglást, nagyokat lihegve, hosszú szünetekkel haladtak. S bár hűvös volt a reggel, Ernő leizzadt, pólója vízben úszott, sárgás arca, kopaszodó koponyája fénylett a verejtéktől.

A sziklavölgyhöz vezető keskeny letérőt Erzszi rögtön felismerte, mint ha tegnap lett volna az is, és nem közel ötven éve, hogy Emőkével idelópódtak. Összenőtt bokrok között kellett vágniuk az utat, száraz avaron, lábuk alatt roppanó gallyakon. Rég járhatott errefelé ember. Innét az út viszont, még így is, valóban rövid volt, tíz percig sem tartott, és máris ott álltak, a fiatalság tavánál.

Erzszi számára az első benyomás a csalódásé volt. A fákkal sűrűn körbenőtt tavat alaposan kikezdte az idő, ha nincs mögötte az ezerszer lát-

kozott és megannyiszor csodált, a vastól vörös szikla a hosszú, tenyérszerű vastagságú réssel, melyen keresztül szivárog a vízbe az a bizonyos fiatalító anyag, amitől a tó a hírnevét kapta, fel sem ismeri a helyet. A víz pocsoljának tűnt inkább, semmint tónak, felszínén összefüggő, vöröses-zöldes moszattakaróval, benne kidőlt, málladozó fákkal, a tó szélein pókhálókkal benőtt, nagy levelű növényekkel, a Nap fényében olykor zölden megfehéren csillanó repülő bogarakkal.

Erzsi megállt, és hosszasan nézte a mozdulatlan vízfelszínt. A csalódottságon hamar túltette magát, és átadta magát a lelke legmélyéről, egész lényében szétáradó nyugalomnak. A titkos kirándulásuk során ugyanúgy ültek itt valahol Emókével, és hosszú percekig tanakodtak azon, hogy szabad-e egyáltalán valamelyik testrészüket a vízbe mártani, avagy sem. Végül nem volt bátorságuk hozzá. De hát fiatalok voltak mindketten, annyira fiatalok! És akkoriban még tiszta, a nap fényeit büszkén tükröző vízfelületet találtak itt, csak a csend volt ugyanilyen, csontba hatoló szinte, és hogy megtörjék ezt a félelmetes csöndet, hangosan kiabálták az ég felé, hogy majd egyszer, mikor öregek leszünk, visszajövünk, de ez nagyon sokára, nagyon sokára lesz!

Lassan levetkőzött, ruháját gondosan egymásra rakta. Fázott. Csak árnyékos helyet talált, túl korán volt még, hogy a talaj felmelegedjen és megszáradjon. Letekerte a tégely kupakját, beleszagolt, de rögtön elhúzta orrát, émelyítő, vad, csípős szag áradt belőle, mintha ezek a szagok ezeréves rab-ságból akarnának kitörni a levegőbe. Középső ujjával óvatosan belenyúlt a tégelybe; előbb a talpát, lábfejét dörzsölte végig, ahogy azt a cigányasszony tanácsolta, majd lábszárát, combját, körbe-körbe, aztán következett a karja, fenéke, alhasa, háta, veséje környéke, válla, nyaka, arca, koponyája, homloka, legvégén pedig mellkasa. Szíve tájékát gondosan, két kézzel dörzsölte, hadd hatoljon az a csodaszer a lehető legmélyebben a bőrébe. Érezte, teste elzsibbad, néhány perc elmúltával meg azt is, hogy bőre átforrósodik. Körme hegyével már az utolsó leheletnyi anyagot kaparászta a tégelyből, amikor eszébe jutott, hogy a nagy munkálkodásban Ernőről megfeledkezett.

Ernő ott állt, néhány méterre tőle, még mindig teljes öltözetben, csak cipőjét meg zokniját vette le, nadrágját tűrte fel térdig, és épp egy sms-üzenetnek ért a végére – hát vajon mi lehet fontosabb most a fiatalság tavánál? –, majd telefonját hátizsákjába süllyesztette.

– Hát te? Le sem vetkőztél? Mit csináltál eddig? De hát megmondta a cigánynő, hogy... – de Ernő nem válaszolt, és ahogy végignézett rajta, és látta a verejtéktől sárgán fénylő ábrázatát, előregörnyedő fejét, lassan forgó

álkapcsát, akár a kutya, mely támadni készül, Erzsi válasz nélkül is megértette szándékát. – Szentséges szűzanyám – emelte ajkához kezét –, te nem is a tó miatt vagy itt. Te *miattam* jöttél el ideig.

– A hülye ábrándjaid, az a sok sületlenség a megfiatalító tórol. Meg azok az idióta történetek, amiket nővéreddel összehordtatok – mondta Ernő rekedten –, két hebrencs, hetet-havat összehordó, hülye liba!

– Te nem is a tó miatt vagy itt! – ismételte Erzsi –, te egy percig sem hittél a tóban. Te... te becsaptál!

Ernő előrelépett, aztán meglepetten nézett le Erzsire. Mintha az, hogy nem hitt a tó varázserejében, nagyobb bűn volna annál, mint az, amire készül.

– Tudod te, hogy mióta várok arra, hogy megszabaduljak tőled? – mondta aztán, és még közelebb lépett Erzsire. – Ezzel a gondolattal kelek és fekszek minden nap. Kiráz a hideg, ha meg kell érintselek, és mikor hazatérek, hallom, ahogy elém csoszogsz azokban a ronda, olcsón vett papucsaidban. Ahogy nyitod az ajtót, és ahogy rakosgatod az edényeket. Meg az a kibaszott főztőd! Na, gyerünk, állj fel, indulj, mars a vízbe!

Erzsi térdére fordult, és lassan feltápáskodott. A kenőcs égette egész testét, még a talpa is fáj, ahogy ránehezedett. Semmiféle veszélyérzet nem volt benne, akár egy dob, olyan üresnek érezte magát. Mintha nem is vele történe mindez, hanem egy vadidegen asszonnyal, akinek véletlenül kölcsönkapta a testét.

– És te mihez kezdesz nélkülem? – mondta egykedvűen. – Ki fog mosni rád, etetni, ha majd egyedül maradtál a házamban, mi? Csa knem... Vornyak Mancival, a sarki közértessel fundáltatok ki az egészet, ugye? Ő is benne van, jól mondom? Hát ezért sündörögsz annyit körülötte, segítesz neki ládákat pakolni!

– Gyerünk, gyerünk, mozgás! – morogta Ernő –, nem akarom, hogy szétmarjanak a szűnyogok.

– Azt hiszed, kelleni fogsz Vornyak Mancinak? Nem gondolod, hogy neki is csak a házunkra fáj a foga? Neki még tennie sem kell majd érte, hisz te már úgylis elittad a májadat.

– Fogd be a szád, és mozgás!

– Na és a cigányasszony? Őt is te szervezted be?

– A cigányasszonyról Mancsi szólt, ez adta az ötletet. Neki csak anyádról meséltem, a szülőfaludról, azt mondtam neki, te már nem hiszel a fiatalság tavában, de ezzel a kis hazugsággal meggyőzhető vagy. Még fotót is

adtam neki, hogy egyszerűbb legyen a dolga. De ha visszaértem, megkeresem, és kiverem belőle a kétszáz rugót, az is biztos.

– Te ostoba! Az anyámnak eladott fülbevalóról honnét tudott volna, arról én neked soha nem szóltam! Arról csak mi ketten tudtunk Emőkével!

Ernő megtorpant, kézfejét végighúzta izzadt homlokán.

– Ne kövess el butaságot, Ernő – kérlelte ekkor Erzsi, mert a bizonytalanság szikráját vélte meglátni Ernő szemében. – Próbáld ki a kenőcsöt, csak arra kérlek. Talán a májad is rendbe jön. Vetközz le, kend be magad, tégy úgy, ahogy mondták, ennyit igazán megér. Utána pedig elfelejtünk mindent, elfelejtjük egymást, ki-ki megy a maga útjára, te Mancihoz, ha kelleni fog még neked. S ha nem történik semmi, nem lesz eredménye, ha tényleg becsaptak bennünket, tégy úgy, ahogy azt jónak látod. Öljél meg, ha akarsz, én megbocsájtok neked.

Ernő még tétovázott, de aztán lassan kihúzta zsebéből a tégelyt, amit érkezéskor Erzsi gondosan a kezébe adott, és a vízbe hajította. A fűben keresett egy követ, és fenyegetően a magasba emelte.

– Na, látod, most vágtam a vízbe százezer forintot. Ennyit a te csodaszere dről. Most pedig szépen taposs bele a mocsaradba, és fogd be a szádat, mert különben a fejedet is szétverem.

Erzsi megindult a víz felé. Nem érzett sem félelmet, sem keserőséget, hanem arra gondolt, hogy lám, hát eljött a nagy pillanat, hogy a fiatalság tavába lépjen. Aztán meg arra, hogy csak a lapockáját nem sikerült bekennie, nem lesz-e ebből baj? Talán megkérhette volna Ernőt, de erre már nem kerülhet sor.

Még arra is vigyázott, hogy babonából, előbb a jobb lábával érintse a vizet, és csak azután a ballal. Óvatosan, lassan lépkedett, nehogy felébressze a víz fenekén pihenő gonosz démonokat. A víz hideg volt, a hideg végigáramlott testén, libabőrössé vált tetőtől talpig. Hallotta, hogy a kő csobban a tó szélén. Nem agyonverni fogják tehát, hanem vízbe fullasztani. Hogyha majd Ernő hazaér, elmondhassa mindenkinek, az a bolond nő folyton arról a tóról papolt, ő hiába győzködte, megkattant szegény, ez okozta a bajt.

Amikor már a sűrű iszapos víz majdnem combközepéig ért, hallotta a mögötte lépkedő Ernő parancsát, hogy most térdepeljen le.

Erzsi letérdelt, behunyta a szemét. Ernő ezúttal arra utasította, a fejét hajtsa előre. A kenőcs még mindig égette Erzsi mellkasát, és ahogy a víz homlokához ért, a víz alacsony hófoka ellenére már csak a rettenetes forróságot érezte, a feje majd szétrobbant a forróságtól. Aztán Ernő ujjai,

mint hideg óriáspiócák, a nyakára tapadtak. Sikoltani akart, de hangja megakadt a víz felszínén. Ernő még egy ideig kereste Erzsi vékony nyakán a fogást, majd lassan tolt a víz felé. Erzsi megemelte fejét, hogy még egyszer, utoljára teleszívja tüdejét levegővel. De elvétette, vizet nyelt, és a víz bűdös vas- meg állott záptojás ízétől hányinger tört rá, fejét ösztönösen visszarántotta. Ernőt annyira váratlanul érte ez a mozdulat, hogy keze lecsúszott Erzsi nyakáról.

– A kurva életbe! – sziszegte Ernő, és ezúttal a másik kezét szorította Erzsi nyakára, sokkal erősebben, határozottabban, ujjai, mint ötágú satu, mélyedtek a nő bőrébe.

A fájdalom áramütésként érte Erzsit. Hátrahomorította fejét, jobb kezét felemelte, és öklével belecsapott a vízbe. Aztán megint. És megint. Csattant az ökle a vízen, és megérezte karjában az erőt. Csodálatos pillanat volt! És akkor testének egész súlyával a bal lábára nehezedett, s mint aki alábukni készül, lassan oldalra fordult, de még mindig a bal lábán egyensúlyozva, jobb lábát megfeszítette, és teljes erejéből hátrarúgott. Minden erejét, energiáját beleadta a rúgásba, ebben a rúgásban benne volt az együtt eltöltött tizennyolc év összes csalódása és keserősége, a dühe elrontott életéért, amiért mindig ilyen kishitű Ernők akadtak útjába.

Ernő felszisszent, hátratántorodott, a rúgás ágyékon találhatta. A satu engedett, Erzsi nyaka kicsúszott Ernő ujjai alól. Erzsi felállt, és vizet köhögve a férfi felé fordult. Ernő felbódult, hogy öklével teljes erőből élettársa arcába sújtson, de keze megállt a levegőben. Mégis, miféle kenőcsöt kent Erzsi magára?

A nőnek, kit maga előtt látott, ráncai eltűntek az arcáról, a homlokáról, a sötét, lilás táskák a szeme alól. A májfoltjai pedig, mintha asztralra csöppent zsírpacnik volnának csupán, egyszerűen leolvadtak a bőréről, és az iszapos víztől meg a moszattól zölden-feketén csillogott homlokára omló hajtincseinek minden egyes szála.

– Figyuzzál! – motyogta Ernő, aztán már csak azt érezte, hogy Erzsi ökle gomorszáján csattan, és majdhogynem kettészeli tüdejében a levegőt.

Erzsi kihúzta magát, lábujjhegyre állt, s így már magasabbnak tűnt Ernőnél. Ernő ökölbe szorította kezét, hogy visszavágjon, meg is volt a szándék, de keze nem engedelmeskedett, agyát megzavarta mindaz, amit a szeme üzent neki. És Ernő szeme azt üzent, hogy ennek a nőnek, aki vele dulakodik, már ajka is más, mint amilyen volt, vörösen duzzadt, fogai fehérén csillannak, tekintete pedig olyan, amilyennek még soha nem látta, csábos és hivalkodó. És látta azt is, hogy Erzsi mellei kiegyenesednek, meg-

feszülnek, és két hegyes, kemény mellbimbója, mint két dárdahegy mered feléje.

– Figyuzzál! – ismételte Ernő, de Erzsí ökle ismét lecsapott. Ezúttal csak súrolta a megzavarodott Ernő vállát, de a lendülettől előrezuhant, rá Ernőre, és mindketten leestek, Erzsí Ernőre, Ernő pedig tarkójával épp az imént vízbe dobott kődarabra.

Erzsí egy ideig figyelte élettársa arcát, nem tudta eldönteni, Ernőt halálos ütés érte-e, vagy csak sokkot kapott, mert nem mozdult, csak szemét forgatta, a fák közötti réseken átszűrődő fényeket keresve. De aztán már nem érdekelte ez sem. Felállt, átlépett a férfi testén, és többé vissza sem nézett rá. Felöltözött, a hátizsákból kikereste a kocsikulcsait, és elindult.